

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра загальної та клінічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор _____
з науково-педагогічної роботи
С. В. Ітарин
« _____ » _____ 20 _____ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

за освітньо-професійною програмою «**Психологія**»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

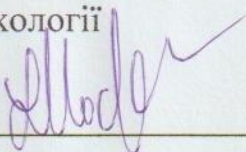
факультет **філософський факультет**

Івано-Франківськ – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна психологія» для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» за Освітньо-професійною програмою «Психологія» за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 2019.

Розробники: Москалець Віктор Петрович, завідувач кафедри загальної та клінічної психології, доктор психологічних наук, професор
Шкраб'юк Вероніка Степанівна, доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук, доцент.

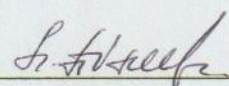
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології. Протокол від “29” серпня 2019 р. № 1
Завідувач кафедри загальної та клінічної психології

_____ (Москалець В.П.)

“29” серпня 2019р.

Схвалено методичною комісією філософського факультету. Протокол від “15” жовтня 2019 р.
№ 2

Голова

_____ (Пілецька Л. С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність : 053 Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1,2-й	1,2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 270		1,2,3-й	1,2,3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6,8 (1 курс); 4 (2 курс)	Освітній рівень: перший, «Бакалавр»	Лекції	
		40 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		58 год.	22 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
172 год.	232 год.		
Індивідуальні завдання			
год.			
Вид контролю: залік, іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 31% / 69%
- для заочної форми навчання – 25% / 75%

Мета навчальної дисциплін

В навчальному курсі з позицій системного підходу висвітлюються: функціональна сутність, основні функції та інформаційна природа психіки; сутнісний зміст і системна взаємодія базових структур людської психіки: уваги, відчуттів, сприймання, уяви, інтелекту, мислення й мовлення, пам'яті, емоційних процесів і станів. З позицій гуманістичної парадигми та мотиваційно-динамічного підходу в психології викладаються основні складові та властивості особистості як психічної системи, в якій синергійно інтегруються в цілісну сукупність усі структури й функції психіки: біологічна, суспільна (соціальна) і духовна природа людини; задатки й здібності, темперамент, кореляційні взаємозв'язки конституційно-антропометричних та психічних властивостей індивіда; соціальні та соціально-психологічні умови, фактори й механізми формування та функціонування психіки особистості, зокрема, «Втечі в Натопт». (*“Escape to Crowd”*), «Втечі від Свободи» (*“Escape from Freedom”*), «Позитивної Свободи»; основний психологічний зміст духовності, моральності, совісті особистості, психології християнської любові та «розумного егоїзму», «Втечі від Абсурду» (*“Escape from Absurd”*), психорегулятивний аспект віри в Бога; характер; загально-психологічний аспект діяльності особистості та її видів: комунікативної (спілкування), ігрової, пізнавальної, аксіологічної (ціннісно-орієнтаційної), перетворюючої (праці).

Мета курсу

Формування предикативної бази систематизованих професійних знань на основі розуміння сутнісних властивостей загальних, тобто, базисних, фундаментальних психічних феноменів, з яких складається і посередництвом яких формується, розвивається та функціонує психіка людини. (Загально-психологічні знання про ці феномени слугують понятійною основою всіх психологічних досліджень, використовуються в усіх напрямках і галузях психологічної науки.)

Цілі курсу

Сформувані у майбутніх психологів:

1. Розуміння сутнісних властивостей загально-психологічних феноменів.
2. Основи вмінь і навичок функціонально-системного осмислення й трактування психічних феноменів, наукових та навчально-методичних праць з психології.
3. Знання методологічної парадигми гуманістичного напрямку в психології та основних методів психологічних досліджень.
4. Здатність ефективно оперувати загально-психологічними знаннями в процесі вивчення усіх психологічних та споріднених дисциплін.
5. Спроможність інтерпретувати науково-дослідні проблеми та практичні психологічні питання з гуманістично-саногенних загально-психологічних позицій.

Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні,

знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи, виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК10. Здатність дотримуватись норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитись до осіб, які мають інші культуральні, гендерно та вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти і дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній і громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Змістовий модуль 1. ФУНКЦІОНАЛЬНА СУТНІСТЬ ПСИХІКИ

Тема 1. З історії тлумачень функціональної сутності психіки

Психіка – ідеальний об'єкт. Феномени, які свідчать про здатність психіки людини безпосередньо впливати на матеріальні об'єкти. Повсякденно-практичні психологічні знання. Основи наукового підходу до психіки. Природа і основні функції душі в анімізмі. Природа і основні функції психіки людини за Демокритом, за Сократом, за Платоном.

Значення положень Платона про «ідеї» та «Царство Ідей» для становлення наукової психології. Психологічна сутність поняття. Основний психологічний зміст свідомості людини (понятійні знання, самосвідомість, цілепокладання, ставлення). Підсвідомі й несвідомі феномени у психіці людини. Функціональні аспекти психіки у вченні Арістотеля. Функції психіки за Галеном. Природа і функціонування «нервової машини» та психіки за Р. Декартом. Основний психологічний зміст постулату Р. Декарта “*Cogito ergo sum*”. “*Tabula rasa*”, асоціювання та рефлексування за Дж. Локком. Основи науково-психологічного принципу детермінізму у вченні Б. Спінози. “*Esse est percipi*”, «ідеї», «фух ідей», «душа» за Дж. Берклі. Функції психіки та нервової системи, рефлекс, «композиція сенсоріуму» та «компас життя» згідно з І. Прохазкою. І. Прохазка – засновник системного підходу в психології. Функції нервової системи і психіки в боротьбі за існування в теорії еволюції Ч. Р. Дарвіна. Саморегуляція організму, зворотний зв'язок, центральне гальмування і «мозкова машина» за І. М. Сеченовим. Психологія умовного рефлексу (сигнального зв'язку) у вченні І. П. Павлова і сполучного рефлексу за В. М. Бехтеревим. Сигнал як засіб передачі інформації. Психологічний аспект центрального гальмування та його основних видів за І. П. Павловим.

Тема 2. Предмет і методи загальної психології

Предмет загальної психології. Місце психології в системі наук та місце загальної психології в структурі галузей психологічної науки. Методологічні принципи в психології. Методи загальної психології: інтроспекція, самоспостереження, спостереження, експеримент, психологічне моделювання, вивчення літературних та історичних джерел, математично-статистичні.

Тема 3. Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка

Психофізіологічна проблема. Психологічна функціональна структура головного мозку людини, виявлена внаслідок екстирпацій (руйнувань) його ділянок. Електричні подразнення головного мозку як метод вивчення локалізації в ньому психічних феноменів. Експерименти Гесса, Олдса і Ліллі. «Рай» і «Пекло» («Старт-зона» і «Стоп-зона») у головному мозку. Електрична активність головного мозку людини як свідчення його функціонального зв'язку з психікою. Електроенцефалограма (ЕЕГ). Основні способи впливу на мозок і психіку людини психотропних речовин. Збуджуючі засоби та їх стимулюючі впливи. Алкоголь як нейродепресант. Заспокійливий ефект барбітуратів і транквілізаторів. Психотропний вплив наркотиків. Ейфорія від марихуани і гашишу. Вплив на мозок і психіку природних та синтезованих галюциногенів (психоделіків): атропіну, мескаліну, псилоцибіну, психотоміметиків, диметилтриптамін (ДМТ), діетиламід лізергінової кислоти (ЛСД). Функціональна специфіка лівої і правої півкуль головного мозку людини (за Г. Сперрі). Зв'язок мозку і психіки за принципом кодування інформації.

Змістовий модуль 2. ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ І СТАНИ

Тема 4. Увага

Увага. Уважність. Функції уваги: спрямування й зосередження психічних процесів. Види уваги: рефлексорна, інстинктивна, аперцептивна, невимушена (мимовільна), вимушена (довільна), післядовільна. Властивості уваги: концентрація (ступінь зосередження), об'єм (обсяг), розподіл, переключення, сталість.

Тема 5. Відчуття

Аналізатор. Рецептор. Специфічна подразливість рецепторів. Сенсорні клітини. Сенсорне ядро. Спеціалізація сенсорних та рецептивних клітин. Перекодування в аналізаторі. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів. Класифікація

відчуттів. Екстероцептивні відчуття: дистантні (зорові, слухові, нюхові); контактні (смакові, тактильні або дотикові). Інтероцептивні відчуття: органічні; пропріоцептивні. Пороги відчуттів. Інтенсивність відчуття. Чутливість органів чуття. Закон Бугера-Вебера. Закон Вебера-Фехнера. Адаптація органів чуття. Сенсибілізація. Прості, основні, складні, чисті, змішані відчуття.

Тема 6. Сприймання

Предметність (об'ємність) чуттєвого відображення. Фактори предметності сприймання: перспективне скорочення, суміщення і накладання (перекривання), розподіл світла й тіней (відблиски і контрасти); повітряна перспектива; руховий паралакс. Структурність сприймання. Фактори структурності сприймання: контрасти, перепади світлот-темнот і зміни кольорів та їх відтінків; близькість і щільність; гомогенність (однорідність, подібність, однаковість) елементів; неперервність, плавність, завершеність; простота; симетричність; врівноваженість. Принцип прегнантності. Цілісність сприймання. Оптичні ілюзії. Перцептивна модель. Вікарні перцептивні дії (за В. П. Зінченком). Перцептивні властивості: транспонованість, градуйованість, варіативність, інваріантність Сенсорні спотворення. Сенсорні втрати. Сенсорні домішки. Сенсорні шуми. Константність і вибірковість сприймання. Модальні й аномодальні доповнення. Експерименти Ітельсона, Еймза, Йоганссона.

Тема 7. Уява

Послідовні та ейдетичні образи. Галюцинації. Сновидіння. Гіпнотичні стани. Образи уяви. Види образів уяви: 1) репродуктовані, продуковані, продуктивні; 2) одиничні, узагальнені (образно-символічні означення). Чинники образів уяви: асоціації, вербальний вплив, діяльність, яка вимагає уявлення, емоційні переживання. Закон подвійного вияву почуттів (за Л. С. Виготським). Фантазія. Властивості образів уяви. Основні психологічні концепції уяви: асоціаністська; сумації колишніх перцептів; конструювання. Експерименти В. П. Зінченка з побудови образів уяви. Зміни образів уяви в процесі уявлення (за П. П. Блонським).

Тема 8. Мислення

Функціональна психологічна сутність інтелекту й мислення. Наочно-дійове мислення. Перцептивна модель. Кінестезична модель. Сенсомоторна схема. Сенсомоторний інтелект. Наочно-образне мислення. Взаємозв'язки мислення і мовлення. Домисленнєва стадія розвитку мовлення і домовленнєва стадія розвитку мислення дитини. Асоціативні комплекси. Синкретичні образи. Трансдукція (за В. Штерном). Символ. Словесний символізм (за О. О. Потєбнею). Значення слова як елемент (одиниця) єдності мислення і мовлення (за Л. С. Виготським). Егоцентричне мовлення дитини як засіб мислення (за Л. С. Виготським). Псевдопоняття. Предикативність внутрішнього і письмового мовлення. Мова як система понятійних знань. Емпіричне поняття. Емпіричне мислення. Мисленнєві операції: аналіз і синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, означення. Теоретичне мислення. Закон. Дедуктивна теорія. Суперечності теоретичного мислення. Апорії Зенона. Парадокс Рассела. Творче мислення. Творча інтуїція. Інсайт. Наочно-образні уподібнення в творчому мисленні.

Тема 9. Пам'ять

Функціональна сутність пам'яті. Види пам'яті: 1) за модальністю відчуттів: зорова, слухова, нюхова, смакова, тактильна пропріоцептивна, органічна; 2) за домінуючою психічною модальністю мнемічної інформації: чуттєво-образна, словесно-логічна або вербальна («пам'ять розуму»), емоційна або афективна («пам'ять серця»), кінестезична або рухова («пам'ять тіла»); 3) за участю цілеспрямованості на запам'ятовування посередництвом вольових зусиль: довільна й мимовільна або вимушена і невимушена; 3)

за тривалістю збереження інформації: оперативна, короткотривала, довготривала; 4) за засобами карбування інформації: генетичним кодом (видова, інстинктивна); набута кожною особою чи особою індивідуально. Мнемічні процеси: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування.

Тема 10. Емоційні процеси і стани

Емоція. Афект. Настрій. Емоційна складова стресу. Вегетативні зміни в процесі емоційних переживань. Зовнішні (експресивні) вияви емоційних переживань. Проблема функціональної сутності емоційних переживань. Почуття. Любов і ненависть. Вищі почуття: трудові, патріотичні (почуття етнічної ідентичності), релігійні, морально-етичні, естетичні.

Змістовий модуль 3. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 11. Психологічна сутність особистості

Актуальність психологічної проблематики особистості на сучасному етапі розвитку людства. Біологічна, соціальна і духовна природа людини. Знання, уміння, навички та спрямованість (ціннісні орієнтації, світогляд, переконання, віра) особистості. Основний психологічний зміст духовності особистості. Диференціація понять: особистість, людина, індивід (індивідуум), особа, індивідуальність. Представники виду *Homo sapiens*, які не є особистостями.

Тема 12. Задатки і здібності особистості

Задатки людини. IQ. Тести інтелекту. Якісна і кількісна характеристика здібностей особистості. Обдарованість. Талант. Майстерність. Умови і фактори розвитку та реалізації здібностей, таланту, майстерності. Перспективні напрямки розвитку здібностей.

Тема 13. Темперамент особистості

З історії становлення вчення про темперамент. Психологічні властивості темпераменту: сенситивність, реактивність, активність, співвідношення реактивності й активності, темп реакцій, пластичність-ригідність, екстраверсія-інтроверсія-амбаверсія, емоційна збудливість. Вплив властивостей темпераменту суб'єкта на його діяльність.

Тема 14. Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості

Хіромантия і дерматогліфіка. Фізіогноміка. Конституційно-антропометрична концепція Е. Кречмера. Шизо- і цикло-радикали. Основні прояви шизофренії та маніакально-депресивного психозу. Конституційно-антропометричні та психічні властивості і види циклотиміків/циклоїдів. Конституційно-антропометричні та психічні властивості і види шизотиміків/шизоїдів. Конституційно-антропометрична концепція У. Шелдона. Типи конституції і темпераменту за У. Шелдоном. Епілептичний характер та епітимік/епілептоїд як тип особистості за П. Б. Ганнушкіним: Основні прояви епілепсії. Кореляція епілепсії, «ядерного типу злочинця» та геніальності за Ч. Ломброзо. Вплив гормонів ендокринних залоз на конституцію і психіку людини.

Тема 15. Суспільна (соціальна) природа особистості

Мотиваційна динаміка стосунків між особистістю і тоталітарним режимом. Сутність, фактори та механізми конформізму. «Втеча в Натовп» (*"Escape to Crowd"*). Психотична база тоталітарних режимів. Комплексування особистості в тоталітарному і посттоталітарному суспільствах. Проблема утилітарної мотивації праці «базової особистості» демократичного суспільства. «Гонитва за ідолами», «Негативна свобода», «Втеча від Свободи» (*"Escape from Freedom"*), «Позитивна свобода», «Дерепресія»,

«Революція сердець» за Е. Фроммом. Традиції і звичаї як соціально-психологічна база впливу соціуму на індивіда. Соціально-психологічні механізми формування та функціонування суспільної природи особистості: інтеракції; взаємовпливу (переконування, навіювання, емоційне зараження, наслідування); взаєморозуміння (ідентифікація, емпатія та її види, рефлексія). Референтність, авторитетність, авторитарність особистості.

Тема 16. Духовність особистості

Основний психологічний зміст духовності і моральності особистості та моралі як форми нормативної регуляції. Совість особистості як автентично-суб'єктний регулятор. Психологія любові. Види любові: агапе, ерос, філія, сторге. Психологія «розумного егоїзму». Основна проблема особистості в екзистенціалізмі та в екзистенційній психології. Екзистенційний Абсурд. «Втеча від Абсурду» (*“Escape from Absurd”*) і позиція «Всупереч Абсурду» за А. Камю. Віра в Бога як духовний вибір особистості. Психорегулятивний аспект віри в Бога.

Тема 17. Характер особистості

З історії тлумачень поняття «характер». Основний психологічний зміст характеру особистості. Я-концепція як складова характеру особистості. Два напрями формування і функціонування Я-концепції. Я-реальне. Я-емпіричне. Я-ідеальне. Я-реалістичне. Я-ідеалізоване. Рівень домагань. Успішність. Самооцінка. Формула В. Джемса. Психічний захист. Воля в структурі характеру. Акцентуації характеру особистості. Симптомокомплекси характеру особистості.

Тема 18. Загально-психологічний аспект діяльності особистості

Діяльність як спосіб існування людини. Суб'єкт-об'єктна основа та мотиваційний критерій поділу діяльності особистості на види. Комунікативна діяльність або спілкування. Госпіталізм. Ігрова діяльність або гра. Пізнавальна діяльність. Аксиологічна або ціннісно-орієнтаційна діяльність. Трудова діяльність або праця. Творчий потенціал і самоактуалізація особистості за А. Х. Маслоу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. З історії тлумачень функціональної сутності психіки	36	6	6	-	-	24	34	2	2	-	-	30
Тема 2. Предмет і методи загальної психології	18		6	-	-	12	22		2	-	-	20
Тема 3. Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка	36	6	6	-	-	24	34	2	2	-	-	30

Разом за змістовим модулем 1	90	1 2	1 8	-	-	60	90	4	6	-	-	80
Змістовий модуль 2												
Тема 4. Увага	12		2	-	-	10	12		2	-	-	10
Тема 5. Відчуття	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Сприймання	14	2	4	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 7. Уява	12	2	2	-	-	8	18		2	-	-	16
Тема 8. Мислення	18	4	4			10	12	2	-			10
Тема 9. Пам'ять	12		2			10	12		2			10
Тема 10. Емоційні процеси і стани	10	2	2			6	14		-			14
Разом за змістовим модулем 2	90	1 2	1 8	-	-	60	90	4	6	-	-	80
Змістовий модуль 3												
Тема 11. Психологічна сутність особистості	12	2	4			6	10		2			8
Тема 12. Задатки і здібності особистості	10	2	2			6	10	2				8
Тема 13. Темперамент особистості	10	2	2			6	10	2				8
Тема 14. Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості	10	2	2			6	12	2	2			8
Тема 15. Суспільна (соціальна) природа особистості	14	2	4			8	12		2			10
Тема 16. Духовність особистості	14	2	4			8	10		2			8
Тема 17. Характер особистості	10	2	2			6	12	2				10
Тема 18. Загально-психологічний аспект діяльності особистості	10	2	2			6	14		2			12
Всього годин	90	1 6	2 2			52	90	8	1 0			72
Всього годин у 3-х модулях	270	4 0	5 8			17 2	270	1 6	2 2			23 2

4. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	З історії тлумачень функціональної сутності психіки	6

2	Предмет і методи загальної психології	6
3	Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка	6
	Змістовий модуль 2.	
4	Увага	2
5	Відчуття	2
6	Сприймання	4
7	Уява	2
8	Мислення	4
9	Пам'ять	2
10	Емоційні процеси і стани	2
	Змістовий модуль 3.	
11	Психологічна сутність особистості	4
12	Задатки і здібності особистості	2
13	Темперамент особистості	2
14	Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості	2
15	Суспільна (соціальна) природа особистості	4
16	Духовність особистості	4
17	Характер особистості	2
18	Загально-психологічний аспект діяльності особистості	2
Всього		58

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1	
1	З історії тлумачень функціональної сутності психіки	2
2	Предмет і методи загальної психології	2
3	Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка	2
	Змістовий модуль 2	
4	Увага	2
5	Відчуття	-
6	Сприймання	-
7	Уява	2
8	Мислення	-
9	Пам'ять	2
10	Емоційні процеси і стани	-
	Змістовий модуль 3	
11	Психологічна сутність особистості	2
12	Задатки і здібності особистості	
13	Темперамент особистості	
14	Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості	2
15	Суспільна (соціальна) природа особистості	2
16	Духовність особистості	2
17	Характер особистості	
18	Загально-психологічний аспект діяльності особистості	2
Всього		22

Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. З історії тлумачень функціональної сутності психіки <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Гроф С. Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості. Львів: Афіша, 2015. – 328 с. 2. Гурвіч А. Щодо інтенційності свідомості // Філософська думка, 2015. №5. С. 14-29. 3. Праці Роменця В. А. з історії психології: Див.: у списку рекомендованої літератури.	24
2	Тема 2. Предмет і методи загальної психології	12
3	Тема 3. Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Гофманн А. ЛСД – мой трудный ребёнок / Альберт Гофманн. – Википедия. 2. Маккена Т. Истые галлюцинации, или былль о необыкновенных приключениях автора в дьявольском раю. М.: Изд-во Трансперсонального Института. К.: АО AirLand, 1996. 281.	24
4	Тема 4. Увага <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> Хрестоматія по вниманию / Под ред. А. Н. Леонтьева, А. А. Пузыря, В. Я. Романова. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. 295 с.	10
5	Тема 5. Відчуття <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Хрестоматія по ощу- щению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. Б. Михалевской. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. 399 с. 2. Линдсей П., Норман Д. Переработка информации у человека (Введение в психологию). М.: Мир, 1974. – 550 с.	8
6	Тема 6. Сприймання <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Хрестоматія по ощущению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. Б. Михалевской. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. 399 с. 2. Линдсей П., Норман Д. Переработка информации у человека (Введение в психологию). М.: Мир, 1974. 550 с.	8
7	Тема 7. Уява <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Выготский Л. С. Вооб-ражение и творчество в детском возрасте: психологический очерк. СПб.: Союз, 1997. 180 с 2. Блонский П. П. Избранные педагогические и психологические сочинения. В 2-х т. М.: «Педагогика», 1979. Т. 2. С. 118-366.	8
8	Тема 8. Мислення <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Засекіна Л. В. Структурно-функціональна організація інтелекту: Монографія. Острог: Нац. Ун-т «Острозька академія», 2005. 262 с. 2. Леві-Строс К. Первісне мислення. К.: Укра-їнський Центр духовної культури, 2000. 324 с. 3. Смульсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту: Монографія. К.: Нора-Друк, 2003. 298 с.	10
9	Тема 9. Пам'ять <i>Праці для написання рефератів, есе:</i>	10

	<p>1. Хофман И. Активная память: Эксперимент и теория человеческой памяти. М.: «Прог-ресс», 1986. 372 с.</p> <p>2. Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М.: Изд. Моск. ун-та, 1979. 272 с.</p>	
10	<p>Тема 10. Емоційні процеси і стани <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Изард К. Психология эмоций. СПб.: Питер, 2009. 442 с.</p> <p>2. Москалец В. П., Колтунович Т. А. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? // Практична психологія та соціальна робота, 2012. №1. – С. 58-68.</p>	6
11	<p>Тема 11. Психологічна сутність особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології: Навчальний посібник. К.: ППППО АПН України, 2006. 530 с.</p>	6
12	<p>Тема 12. Задатки і здібності особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Палій А. Диференціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2010. С. 231-339.</p>	6
13	<p>Тема 13. Темперамент особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Палій А. Диференціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2010. С. 105-140.</p>	6
14	<p>Тема 14. Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Ганнушкин П. Сладострастие, жестокость и религия. Избр. труды. М.: Медицина, 1964. С. 80-93.</p> <p>2. Кречмер Э. Строение тела и характер. М.: Апрель-Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2000. 216 с.</p> <p>3. Ломброзо Ч. Гениальность и помешательство. Параллель между великими людьми и помешанными: научно-поп. изд. К.: Україна, 1995. 276.</p>	6
15	<p>Тема 15. Суспільна (соціальна) природа особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Москалец В. Три сили для людини: від «Великого Інквізитора» до канонічної психології Володимира Роменця // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. 2012. №2. С. 6-15.</p> <p>2. Фромм Э. Бегство от свободы. Человек для себя. Мн.: «Поппури», 1998. 672 с.</p>	8
16	<p>Тема 16. Духовність особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Боришевський М. Дорога до себе. Від основ суб'єктності до вершин духовності. К.: Академія, 2010. 252 с.</p> <p>2. Савчин М. Духовна парадигма психології. К.: Академія, 2013. 224</p>	8
17	<p>Тема 17. Характер особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p> <p>1. Феофраст Характеры. М.: Наука, 1974. 96 с.</p> <p>2. Фурман А., Гуменюк О. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2006. 360 с .</p>	6
18	<p>Тема 18. Загально-психологічний аспект діяльності особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i></p>	6

	1. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. СПб.: Питер, 2008. 352. 2. Москалец В. Психологія гри та ігрового змісту інших видів діяльності, релігії, мистецтва // Психологія і суспільство, 2020, № 2. С. 37-54.	
	Разом	172

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. З історії тлумачень функціональної сутності психіки <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Гроф С. Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості. Львів: Афіша, 2015. – 328 с. 2. Гурвіч А. Щодо інтенційності свідомості // Філософська думка, 2015. №5. С. 14-29. 3. Праці Роменця В. А. з історії психології: Див.: у списку рекомендованої літератури.	30
2	Тема 2. Предмет і методи загальної психології	20
3	Тема 3. Психофізіологічна проблема. Мозок і психіка <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Гофманн А. ЛСД – мой трудный ребёнок / Альберт Гофманн. – Википедия. 2. Маккена Т. Истые галлюцинации, или былль о необыкновенных приключениях автора в дьявольском раю. М.: Изд-во Трансперсонального Института. К.: АО AirLand, 1996. 281.	30
4	Тема 4. Увага <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> Хрестоматія по внима-нию / Под ред. А. Н. Леонтьева, А. А. Пузыря, В. Я. Романова. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. 295 с.	10
5	Тема 5. Відчуття <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Хрестоматія по ощущению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. Б. Михалевской. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. 399 с. 2. Линдсей П., Норман Д. Переработка информации у человека (Введение в психологию). М.: Мир, 1974. – 550 с.	10
6	Тема 6. Сприймання <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Хрестоматія по ощущению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. Б. Михалевской. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. – 399 с. 2. Линдсей П., Норман Д. Переработка информации у человека (Введение в психологию). М.: Мир, 1974. 550 с.	10
7	Тема 7. Уява <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: психологический очерк. СПб.: Союз, 1997. 180 с 2. Блонский П. П. Избранные педагогические и психологические сочинения. В 2-х т. М.: «Педагогика», 1979. Т. 2. С. 118-366.	16
8	Тема 8. Мислення <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Засекіна Л. В. Структурно-функціональна організація інтелекту: Монографія. Острог: Нац. Ун-т «Острозька академія», 2005. 262 с. 2. Леві-Строс К. Первісне мислення. К.: Український Центр духовної культури, 2000. 324 с. 3. Смульсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту: Монографія. К.: Нора-	10

	Друк, 2003. 298 с.	
9	Тема 9. Пам'ять <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Хофман И. Активная память: Эксперимент и теория человеческой памяти. М.: «Прог-ресс», 1986. 372 с. 2. Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М.: Изд. Моск. ун-та, 1979. 272 с.	10
10	Тема 10. Емоційні процеси і стани <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Изард К. Психология эмоций. СПб.: Питер, 2009. 442 с. 2. Москалець В. П., Колтунович Т. А. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? // Практична психологія та соціальна робота, 2012. №1. – С. 58-68.	14
11	Тема 11. Психологічна сутність особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології: Навчальний посібник. К.: ПШПО АПН України, 2006. 530 с.	8
12	Тема 12. Задатки і здібності особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Палій А. Диференціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2010. С. 231-339.	8
13	Тема 13. Темперамент особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Палій А. Диференціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2010. С. 105-140.	8
14	Тема 14. Кореляція конституційно-антропометричних і психічних властивостей особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Ганнушкин П. Сладострастие, жестокость и религия. Избр. труды. М.: Медицина, 1964. С. 80-93. 2. Кречмер Э. Строение тела и характер. М.: Апрель-Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2000. 216 с. 3. Ломброзо Ч. Гениальность и помешательство. Параллель между великими людьми и помешанными: научнопоп. изд. К.: Україна, 1995. 276.	8
15	Тема 15. Суспільна (соціальна) природа особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Москалець В. Три сили для людини: від «Великого Інквізитора» до канонічної психології Володимира Роменця // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. 2012. №2. С. 6-15. 2. Фромм Э. Бегство от свободы. Человек для себя. Мн.: «Поппури», 1998. 672 с.	10
16	Тема 16. Духовність особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Боришевський М. Дорога до себе. Від основ суб'єктності до вершин духовності. К.: Академія, 2010. 252 с. 2. Савчин М. Духовна парадигма психології. К.: Академія, 2013. 224	8
17	Тема 17. Характер особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Феофраст Характеры. М.: Наука, 1974. 96 с. 2. Фурман А., Гуменюк О. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник.	10

	Львів: Новий Світ, 2006. 360 с .	
18	Тема 18. Загально-психологічний аспект діяльності особистості <i>Праці для написання рефератів, есе:</i> 1. Маслоу А. Мотивація і людина. 3-е изд. СПб.: Питер, 2008. 352. 2. Москалець В. Психологія гри та ігрового змісту інших видів діяльності, релігії, мистецтва // Психологія і суспільство, 2020, № 2. С. 37-54.	12
	Разом	232

Самостійну роботу здійснювати на основі підручників: 1. Москалець В. П. Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.; 2. Москалець В. П. Психологія особистості: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 364 с.; 3. Москалець В. П. Психологія особистості. – Київ-Івано-Франківськ: «Нова Зоря», 2020. – 436 с. 4. Москалець В. П. Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 7-18; 36-42; 89-101; 116-141; 5. Москалець В. П. Психологія релігії: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 26-45; 69-99. Інші рекомендовані джерела – у списках літератури до цих підручників, силябусу і робочої початкової програми навчальної дисципліни Загальна психологія.

Індивідуальні завдання

Є однією з форм організації навчального процесу у вищих закладах освіти. Виконуються студентами під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання даються студентам в терміни, передбачені робочою навчальною програмою. Виконання індивідуальних завдань має сприяти виявленню та актуалізації креативності студентів, поглибленню, концептуальному узагальненню та закріпленню знань і вмінь, яких вони набувають у процесі навчання.

Індивідуальні завдання виконуються самостійно і не входять до тижневого аудиторного навантаження студентів. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється і затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

Індивідуальні завдання з загальної психології це: написання рефератів, есе, виконання розрахункових і графічних робіт, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступів на семінарах, конференціях тощо. Одним з видів індивідуальних завдань є розробка курсових і дипломних робіт (проектів).

Розподіл балів, що отримують студенти

Змістовий модуль 1

Усне і письмове опитування на семінарських заняттях – 5 б.

Робота на парах – 5 б

Контроль самостійної роботи (есе, реферат, письмове повідомлення, презентація тощо) – 10 б.

Тестування (по 10 б) – 70 б.

Контрольна робота – 10 б

Змістовий модуль 2

Усне і письмове опитування на семінарських заняттях – 5 б.

Робота на парах – 5 б

Контроль самостійної роботи (есе, конспект першоджерела, термінологічний словник, аналіз статті, письмове повідомлення, презентація тощо) – 10 б.

Контрольна робота – 10 б

Тестування – (по 10 б) – 70 б.

Залік (сумарна кількість – 100 балів).

Змістовий модуль 3

Усне і письмове опитування на семінарських заняттях – 5 б.

Робота на парах – 5 б.

Контроль самостійної роботи (есе, конспект першоджерела, термінологічний словник, аналіз статті, письмове повідомлення тощо) – 10 б.

Контрольна робота – 10 б

Тестування – (по 10 б) – 20 б

Підсумковий контроль (екзамен) – 50 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	задовільно
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії усного і письмового опитування на семінарських заняттях здійснюються за 5-бальною шкалою.

5 балів – «відмінно» – ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарі. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

4 бали – «добре» – ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

3 бали – «задовільно» – ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які він не завжди точно розуміє і недостатньо повно вербалізує.

2 бали – «незадовільно» – ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Вимоги до письмової роботи

Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.

Виконання індивідуальних завдань має розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (аналіз і синтез, порівняння, конкретизація, узагальнення, класифікація тощо), а також творчі здібності,

комунікативний потенціал, здатність до самоорганізації, що виявляється у спроможності репрезентувати опрацьований матеріал.

Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.

Виконання індивідуальних завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (аналіз і синтез, порівняння, конкретизацію, узагальнення, класифікацію тощо), а також творчі здібності, комунікативний потенціал, здатність до самоорганізації, що виявляється у спроможності репрезентувати опрацьований матеріал.

Критерії оцінки тестового завдання:

9-10 балів «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей;

7-8 балів «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей;

5-6 балів «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей;

1-4 бали «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей;

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки реферату/письмового повідомлення:

9-10 балів (відмінно): тема реферату/письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у рефераті/письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

7-8 бали (добре): тема реферату/письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал реферату/письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

5-6 бали (задовільно): тема реферату/письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; реферат/письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

1-4 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми реферату/наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки презентації:

9-10 балів (відмінно): у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний і творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом

презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

7-8 балів (добре): у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань; презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається зі вступу, інформація подається в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

5-6 балів (задовільно): презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

3-4 бали (незадовільно): завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

1-2 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, презентація не розкриває сутності питання або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або про їх безсистемність та поверховість; невміння сформулювати думку та викласти її; незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми; презентація не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки контрольної роботи:

9-10 балів «відмінно» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

5-6 балів «задовільно» – студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-4 бали «незадовільно» – студент частково володіє навчальним матеріалом, не може викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

0 балів – завдання відсутнє.

Контрольні питання з курсу:

1-й семестр

1. Психіка – ідеальний об'єкт. Повсякденно-практичні психологічні знання
2. Первісні уявлення про душу та її функції
3. Функції психіки за Демокритом, Сократом, Платоном
4. Основний функціональний зміст свідомості людини
5. Підсвідомі й несвідомі феномени у психіці людини

6. Функції психіки за Арістотелем і Галеном
7. «Нервова машина» і *“Cogito ergo sum”* за Р. Декартом
8. *“Tabula rasa”*, асоціація та рефлексія за Дж. Локком
9. Основи науково-психологічного принципу детермінізму у вченні Б. Спінози
10. *“Esse est percipio”* за Дж. Берклі
11. «Композиція сенсоріуму» і «компас життя» згідно з І. Прохазкою
12. Основні функції психіки з позицій теорії еволюції Ч. Р. Дарвіна
13. Психіка як регулятор гомеостазису організму згідно з І. М. Сеченовим
14. Психологія центрального гальмування згідно з І. М. Сеченовим та І. П. Павловим
15. Психологічні аспекти сигнального зв'язку (умовного рефлексу) у вченні І. П. Павлова і сполучного рефлексу за В. М. Бехтеревим
16. Асоціювання, аналіз і синтез, абстрагування в процесі утворення і трансформацій сигнальних зв'язків
17. Предмет загальної психології. Місце психології в системі наук та місце загальної психології в структурі галузей психологічної науки.
18. З історії становлення наукового підходу до психофізіологічної проблеми
19. Психологічна функціональна структура головного мозку людини, виявлена внаслідок екстирпацій (руйнувань) його ділянок
20. Електричні подразнення головного мозку як метод вивчення локалізації у ньому психічних феноменів
21. Електрична активність головного мозку людини як свідчення його функціонального зв'язку з психікою
22. Способи впливу психотропних речовин на мозок і психіку людини
23. Збуджуючі засоби та їх стимулюючі впливи
24. Алкоголь як нейродепресант
25. Заспокійливий та снодійний ефект барбітуратів і транквілізаторів
26. Психотропний вплив наркотиків та його згубні наслідки
27. Ейфорія від марихуани і гашишу
28. Природні й синтезовані галюциногени (психоделіки)
29. Функціональна специфіка правої та лівої півкуль головного мозку людини (за Г. Сперрі)
30. Зв'язок мозку і психіки за принципом кодування інформації

2-й семестр

1. Функції уваги. Види уваги
2. Властивості уваги
3. Перекодування інформації в аналізаторі
4. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів
5. Класифікація відчуттів. Екстероцептивні відчуття
6. Класифікація відчуттів. Інтероцептивні відчуття
7. Пороги відчуттів. Інтенсивність відчуття. Чутливість та адаптація організму чуття. Сенсibiliзація
8. Прості, основні та складні відчуття. Чисті й змішані відчуття. Інерція відчуттів
9. Предметність чуттєвого відображення
10. Структурність відображення як властивість сприймання
11. Цілісність відображення як властивість сприймання
12. Константність і вибірковість відображення як властивості сприймання
13. Послідовні та ейдетичні образи. Галюцинації. Сновидіння. Гіпнотичні стани
14. Образи уяви. Види образів уяви. Чинники образів уяви
15. Властивості образів уяви. Основні психологічні концепції уяви
16. Функціональна психологічна сутність інтелекту та мислення

17. Наочно-дійове мислення
18. Наочно-образне мислення
19. Домисленнева стадія розвитку мовлення і домовленнева стадія розвитку мислення дитини. Асоціативні комплекси. Синкретичні образи. Трансдукція
20. Символ. Словесний символізм. Слово як знак. Значення слова як одиниця єдності мислення і мовлення (за Л. С. Виготським)
21. Егоцентричне мовлення дитини як засіб мислення. Предикативність внутрішнього і письмового мовлення
22. Предикативне мислення. Творче мислення
23. Функціональна сутність пам'яті. Мимовільна й довільна пам'ять
24. Оперативна, короткотривала й довготривала пам'ять
25. Запам'ятовування. Мнемічне збереження
26. Мнемічне відтворення. Забування
27. Емоція. Афект. Настрій
28. Емоційна складова стресу
29. Проблема функціональної сутності емоційних переживань
30. Почуття. Вищі почуття

3-й семестр

1. Біологічна, суспільна (соціальна) і духовна природа людини
2. Диференціація понять: особистість, людина, індивід, (індивідуум), особа, індивідуальність
3. Задатки. Розумові задатки. *IQ*
4. Якісна і кількісна характеристики здібностей. Обдарованість. Талант. Майстерність
5. Умови і фактори розвитку та реалізації здібностей, таланту, майстерності. Перспективні напрямки розвитку здібностей
6. Темперамент особистості. З історії становлення вчення про темперамент
7. Психологічні властивості темпераменту
8. Вплив властивостей темпераменту суб'єкта на його діяльність
9. Хіромантія, дерматогліфіка, фізіогноміка
10. Шизо- і цикло-радикали. Конституційно-антропометричні та психічні властивості циклотиміка/циклоїда
11. Шизо- і цикло-радикали. Конституційно-антропометричні та психічні властивості шизотиміка/шизоїда
12. Конституційно-антропометрична концепція У. Шелдона
13. Епітимік/епілептоїд як тип особистості за П. Б. Ганнушкіним
14. Психологічна динаміка стосунків між особистістю і тоталітарним суспільством. Свідомий і несвідомий конформізм. «Втеча в Натовп» (*"Escape to Crowd"*)
15. Психотична база тоталітарних режимів. Комплексування особистості в тоталітарному і посттоталітарному суспільстві
16. Проблема утилітарної мотивації праці «базової особистості» демократичного суспільства
17. «Втеча від Свободи» (*"Escape from Freedom"*). «Позитивна Свобода». «Дерепресія». «Революція сердець» (за Е. Фроммом)
18. Механізм інтерації. Традиції, звичаї як нормативно-регулятивна база соціально-психологічного впливу соціуму на особистість
19. Соціально-психологічні механізми взаємовпливу і взаєморозуміння
20. Основний психологічний зміст духовності та моральності особистості
21. Психологія совісті і сорому особистості
22. Психологія любові. Психологія «розумного егоїзму»
23. Основна екзистенційна проблема людини. «Втеча від Абсурду» (*"Escape from Absurd"*) і позиція «Всупереч Абсурду». Психорегулятивний аспект віри в Бога

24. З історії тлумачень поняття «характер». Основний психологічний зміст характеру особистості
25. Я-концепція як базова структура характеру особистості
26. Воля в структурі характеру. Акцентуації характеру. Симптомокомплекси характеру особистості
27. Діяльність як спосіб існування людини. Комунікативна діяльність або спілкування
28. Психологія ігрової діяльності
29. Основний психологічний зміст пізнавальної та аксіологічної (ціннісно-орієнтаційної) діяльності
30. Ключовий гуманістично-психологічний зміст праці (перетворюючої діяльності) особистості згідно з А. Х. Маслоу

Методи навчання

Лекційна форма проведення занять, яка передбачає застосування таких методів:

1. Пояснювально-ілюстративного.
2. Проблемного викладання (евристичний діалог).

Семінарські та практичні форми занять, які передбачають застосування таких методів:

1. Частково-пошукового.
2. Дослідницького.
3. Репродуктивного.
4. Інтерактивного.

Форми контролю

Усне і письмове опитування на семінарських заняттях; контроль самостійної роботи: конспекту першоджерела, термінологічного словника, аналізу статті, письмового повідомлення тощо; контрольна робота; тестування; підсумковий контроль.

Методичне забезпечення

1. *Москалець В. П.* Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 10-18; 71-76; 363-366.
2. *Москалець В. П.* Загальна психологія: Матеріали для самостійного опрацювання. – Електронна бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – С. 3-6.
3. *Москалець В. П.* Психологія особистості: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 8-18; 191-196. (У попередніх виданнях цього підручника – інші сторінки – див.: за змістом.)

Рекомендована література

Базова до модулів 1, 2, 3

1. *Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В.* та ін. Загальна психологія: підручник / За ред. С. Д. Максименка. – Вінниця: «Нова книга», 2004. – 704 с.
2. *Москалець В. П.* Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
3. *Москалець В. П.* Загальна психологія: Матеріали для самостійного опрацювання. – Електронна бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – 180 с.
4. *Москалець В. П.* Психологія особистості: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 362 с.
5. *Психологічна* енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. – Київ: «Академвидав», 2006. – 424 с.
6. *Савчин М. В.* Загальна психологія: підручник. – 2-ге вид. доповн. – Київ: ВЦ «Академія», 2018. – 344 с.

Додаткова до модулів 1, 2, 3

1. **Большой** толковый психологический словарь / Пер. с англ. А. Ребер. – М.: ООО «Изд-во Аст»; Вече, 2001. – 423 с.
2. **Варій М. Й.** Загальна психологія: Підручник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2015. – 968 с.
3. **Гиппенрейтер Ю. Б.** Введение в общую психологию: Курс лекций. – М.: ЧоРо, 1996. – 336 с.
4. **Годфруа Ж.** Что такое психология: В 2-х т. – М.: «Мир», 1996. – Т. 1. – 496 с. – Т. 2. – 376 с.
5. **Гроф С.** Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості. – Львів: Афіша, 2015. – 328 с.
6. **Джемс У.** Психология. – М.: «Педагогика», 1991. – 367 с.
7. **Основи** психології: Підручник / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – Київ: «Либідь», 1996. – 632 с.
8. **М'ясоїд П. А.** Загальна психологія: Навчальний посібник. – Київ: «Вища школа», 2004. – 479 с.
9. **Психологическая** энциклопедия / Под. ред. Р. Корсини, А. Ауербаха. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2003. – 438 с.
10. **Психология** XXI века: Учебник / Под. ред. В. И. Дружинина. - М.: ПЕР.СЭ, 2003. – 356 с.
11. **Рубинштейн С. Л.** Основы общей психологии: В 2 т. – М.: Педагогика, 1989. – Т. 1. - 488 с. – Т. 2. – 328 с.
12. **Хрестоматія** по психології / Сост. В. В. Мироненко. Под ред. А. В. Петровского. – М.: «Просвещение», 1987. – 447 с.

Базова до модуля 1

1. **Москалець В. П.** Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 10-149.
2. **Москалець В. П.** Загальна психологія: Підручник. – Матеріали для самостійного опрацювання. – Електронна бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – С. 6-42.
3. **Москалець В. П.** Психологія особистості: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 196-218; 228-231; 244-251. (*В попередніх виданнях – інші сторінки – див.: за змістом*)
4. **Роменець В. А.** Історія психології XIX-початку XX століття: Навчальний посібник. – Київ: «Вища школа», 1995. – С. 212-235.
5. **Роменець В. А., Маноха І. П.** Історія психології: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 1998. – 478 с.
6. **Ярошевский М. Г.** История психологии: Учебник. – М.: Мысль, 1976. – С. 27-50; 111-123; 163-207.

Додаткова до модуля 1

1. **Аристотель** О душе. – Соч.: В 4-х т. – Т. 1. – М.: «Мысль», 1976. – С. 371-451.
2. **Годфруа Ж.** Что такое психология: В 2-х т. – Т. 1. – М.: «Мир», 1996. – С. 57-181.
3. **Гофманн А.** ЛСД – мой трудный ребёнок / Альберт Гофманн. – Википедия.
4. **Гурвіч А.** Щодо інтенційності свідомості // Філософська думка. – 2015. – №5. – С. 14-29.
5. **Декарт Р.** Соч.: В 2-х т. – Т. 1. – М.: «Мысль», 1989. – С. 423-573.
6. **Дубровский Д. И.** Информация, сознание, мозг: Монография. – М.: Высшая Школа, 1980. – 286 с.
7. **Ждан А. Н.** История психологии от античности до наших дней. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1990. – С. 9-45.
8. **Лурия А. Р.** Мозг и психика // Хрестоматія по психології / Сост. В. В. Мироненко. – М.: «Просвещение», 1987. – С. 83-93.
9. **Лурия А. Р.** Потерянный и возвращённый мир. – М.: «Педагогика», 1971. – 90 с.

10. *Лурия А. Р.* Язык сознания. – М.: Просвещение, 1995. – 96 с.
11. *Маккена Т.* Истые галлюцинации, или быль о необыкновенных приключениях автора в дьявольском раю. – М.: Издательство Трансперсонального Института. – К.: АО AirLand, 1996. – 288 с.
12. *Москалец В. П.* Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 7-18; 37-41; 89-101. (*В попередньому виданні – інші стор. – див.: за змістом*)
13. *Москалец В.* Функціонально-психологічна сутність свідомості як рамкової умови пізнання, методологування, віри, мислення, діяльності // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2019. – № 1. – С. 35-51.
14. *Павлов И. П.* Мозг и психика. – Избранные психологические труды. – М. «Наука», 1996. – С. 39-57.
15. *Подсознание* и его возможности. Ваш мозг и подсознание могут всё: Хрестоматия / Сост. Л. Орлова. – Минск: Харвест, 2009. – 255 с.
16. *Прист С.* Теории сознания. – М.: Идея-Пресс. Дом интеллект. книги, 2000. – 366 с.
17. *Ротенберг В.* Мозг. Стратегия полушарий. – Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В. В. Мироненко. – М.: «Просвещение», 1990. – С. 55-61.
18. *Тайны* сознания и бессознательного: Хрестоматия / Сост. К. В. Сельченко. – Минск: Харвест, 1998. – 246 с.
19. *Фейгенберг И. М.* Мозг. Психика. Здоровье. – М.: «Наука», 1972. – 126 с.
20. *Фурман А. В.* Свідомість як рамкова умова пізнання і методологування // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис – 2017. – №4. – С. 16-38.
21. *Хант Г. Т.* О природе сознания: с когнитивной, феноменологической и трансперсональной точек зрения. – М.: ООО Изд-во АСТ, 2004. – 243 с.

Базова до модуля 2

1. *Москалец В. П.* Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 164-344.
2. *Москалец В. П.* Загальна психологія: Підручник. – Матеріали для самостійного опрацювання. – Електронна бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – С. 43-101.
3. *Психологія* мислення: Підручник / За ред. І. Пасічника. – Острого: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2015. – 560 с.
4. *Психология* мышления: Хрестоматия / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. В. Петухова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 366 с.
5. *Психология* памяти. Тексты / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: ЧеРо, 1998. – 252 с.
6. *Семиченко В. А.* Психология эмоций. – Київ: Магістр-S, 1998. – 180 с.
7. *Хрестоматия* по вниманию / Под ред. А. Н. Леонтьева, А. А. Пузыря, В. Я. Романова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 295 с.
8. *Хрестоматия* по общей психологии. Психология памяти / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 272 с.
9. *Хрестоматия* по ощущению и восприятию / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. Б. Михалевской. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. – 399 с.

Додаткова до модуля 2

1. *Блонский П. П.* Избранные педагогические и психологические сочинения. В 2-х т. – М.: «Педагогика», 1979. – Т. 2. – С. 118-366.
2. *Блонский П. П.* Память и мышление. – СПб: «Питер», 2001. – 246 с.
3. *Бочарова С. П.* Психология и память. Теория и практика для обучения и работы. – Харків: «Гуманітарний центр», 2007. – 384 с.

4. **Бруннер Дж.** Психология познания. За пределами непосредственной информации. – М.: «Прогресс», 1977. – 412 с.
5. **Брушлинский А. В.** Субъект: мышление, учение, воображение. – Избр. психол. труды. – Москва-Воронеж: МОДЕК, 1996.
6. **Бурлаков Ю. А.** Механизмы речи и мышления. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1995. – 234 с.
7. **Васильюк Ф. Е.** Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1984. – 160 с.
8. **Веккер Л. М.** Психика и реальность. Единая теория психических процессов. – М.: Смысл, 1998. – 446 с.
9. **Веккер Л. М.** Психические процессы. В 3-х т. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1974. – Т. 1. – 334 с. – Т. 2. – 341 с. – Т. 3. – 335 с.
10. **Вертгеймер М.** О гештальттеории. – Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – С. 84-99.
11. **Вертгеймер М.** Продуктивное мышление. – М.: «Прогресс», 1987. – 336 с.
12. **Виллюнас В. К.** Психология эмоциональных явлений. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976.
13. **Восприятие** и деятельность: Сборник научных трудов / Под ред. А. Н. Леонтьева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 320 с.
14. **Восприятие.** Механизмы и модели / Под ред. Н. Ю. Алексеенко. – М.: «Мир», 1974. – 368 с.
15. **Выготский Л. С.** Воображение и творчество в детском возрасте: психологический очерк. – СПб.: «Союз», 1997. – 180 с.
16. **Выготский Л. С.** История развития высших психических функций. – Собрание сочинений: В 6-ти т. – М.: «Педагогика», 1982-1984. – Т. 3., 1983. – С. 5-454.
17. **Выготский Л. С.** Мышление и речь: Психологические исследования. – М.: Лабиринт, 1996. – 240 с.
18. **Выготский Л. С.** Орудие и знак в развитии ребёнка. – Собрание сочинений: В 6-ти т. – М.: «Педагогика», 1982-1984. – Т. 6., 1983. – С. 5-90.
19. **Выготский Л. С.** Проблемы общей психологии. – Собрание сочинений: В 6-ти т. – Т.4. – М.: «Педагогика», 1982. – С. 5-454
20. **Выготский Л. С.** Учение об эмоциях. – Собрание сочинений: В 6-ти т. – М.: «Педагогика», 1982-1984. – Т. 6., 1984. – С. 91-319.
21. **Гилфорд Дж.** Структурная модель интеллекта. – Психология мышления / Под. ред. А. М. Матюшкина. – М.: Прогресс, 1965.
22. **Годфруа Ж.** Что такое психология: В 2-х т. – М.: «Мир», 1996. – Т. 1. – С. 181-264; 348-442.
23. **Гоноболин Ф. Н.** Внимание и его воспитание. – М.: «Педагогика», 1972. – 160 с.
24. **Грегори Р. Л.** Глаз и мозг. Психология зрительного восприятия. – М.: «Прогресс», 1970. – 271 с.
25. **Громова Е. А.** Эмоциональная память и её механизмы. – М.: Наука, 1980. – 363 с.
26. **Дормашев Ю. Б., Романов В. Я.** Психология внимания. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1995. – 295 с.
27. **Засєкіна Л. В.** Структурно-функціональна організація інтелекту: Монографія. – Острог: Вид-во Нац. Ун-ту «Острозька академія», 2005. – 262 с.
28. **Изард К. Э.** Психология эмоций. – СПб.: Питер, 2009. – 442 с.
29. **Ильин Е. К.** Эмоции и чувства. – СПб.: Питер, 2002. – 462 с.
30. **Клацки Р.** Память человека: структура и процессы. – М.: «Мир», 1978.
31. **Келер В.** Некоторые задачи гештальтпсихологии. – Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – С. 102-122.
32. **Кисель С. Г.** Память и личность. – Харків: «Гуманітарний центр», 2005. – 423 с.

33. **Коул М., Скрибнер С.** Культура и мышление. Психологический очерк. – М.: «Прогресс», 1977. – 262 с.
34. **Куликов Л. В.** Психология настроения. – СПб.: Питер, 1997. – 342 с.
35. **Куттер П.** Любовь, ненависть, зависть, ревность. Психоанализ страстей. – СПб.: Питер, 1998. – 348 с.
36. **Леві-Строс К.** Первісне мислення. – Київ: Український Центр духовної культури, 2000. – 324 с.
37. **Линдсей П., Норман Д.** Переработка информации у человека (Введение в психологию). – М. «Мир», 1974. – 550 с.
38. **Матюшкин А. М.** Психология мышления: Учебное пособие. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 272 с.
39. **Москалець В. П.** Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – С. 116-143.
40. **Москалець В. П., Колтунович Т. А.** Психічне вигорання – реальність чи вигадка? // Практична психологія та соціальна робота, 2012. – №1. – С. 58-68.
41. **Москалець В. П.** Психологічно-функціональні сутності інтелекту, мислення, свідомості // Етнос і культура. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет», 2016. - № 12-13.
42. **Москалець В.** Сутність інтелекту, мислення, мовлення, свідомості як психофункціональних данностей // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2014. – № 4. – С. 114-132. 78.
43. **Москалець В.** Функціонально-психологічна сутність свідомості як рамкової умови пізнання, методологування, віри, мислення, діяльності // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2019. – № 1. – С. 35-51.
44. **Пасічник І. Д.** Мислення як предмет психології // Наукові записки Національного ун-ту «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка», 2013. – Вип. 25. – С. 3-9.
45. **Пиаже Ж.** Психология интеллекта. – Избранные психологические труды. – М.: Просвещение, 1969. – 450 с.
46. **Пиаже Ж.** Речь и мышление ребёнка. – СПб.: «Союз», 1997. – 256 с.
47. **Пиаже Ж.** Суждение и рассуждение ребёнка. – СПб.: Союз, 1997. – 286 с.
48. **Плужников М., Рязанцев С.** Среди запахов и звуков. – М.: «Молодая гвардия», 1991. – 270 с.
49. **Рейковский Я.** Экспериментальная психология эмоций. – М.: «Прогресс», 1979. – 392 с.
50. **Селье Г.** Стресс без дистресса. – М.: «Прогресс», 1982. – 126 с. **Селье Г.** Стресс без дистресса. – Рига: «Виeда», 1992. – 128 с.
51. **Слобин Д., Грин Дж.** Психолінгвістика. – М.: «Прогресс», 1976. – 351 с.
52. **Смирнов С. Д.** Психология образа: проблема активности психического отражения: Монография. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. – 232 с.
53. **Смульсон М. Л.** Психология развития интеллекту: Монография. – Київ: Нора-Друк, 2003. – 298 с.
54. **Тихомиров О. К.** Психология мышления: Учебное пособие. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 272 с.
55. **Фрейд З.** Психология бессознательного: Сборник произведений / Сост. и под. ред. М. Г. Ярошевского. – М.: «Просвещение», 1990. – С. 202-275.
56. **Фрилинг Г., Ауэр К.** Человек-цвет-пространство. Прикладная цветопсихология. – М.: Стройиздат, 1973. – 141 с.
57. **Холодная М. А.** Психология интеллекта. Парадоксы исследования. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2002. – 366 с.
58. **Хофман И.** Активная память: эксперимент и теория человеческой памяти. – М.: «Прогресс», 1986.

59. **Чудаєва Н. В.**, Шульдик Г. О. Психологія мислення. – К: «Знання», 2013. – 270 с.
60. **Щербатых Ю. В.** Психология стресса. – М.: Эксмо, 2005. – 342 с.

Базова до модуля 3

1. **Копець Л. В.** Психологія особистості: Навчальний посібник. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 324 с.
2. **Москалець В. П.** Загальна психологія: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 362-543.
3. **Москалець В. П.** Психологія особистості: Навчальний посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 414 с. (У м'якій обкладинці – 261 с.).
4. **Москалець В. П.** Психологія особистості: Підручник. – Київ-Івано-Франківськ: «Нова Зоря», 2020. – 435 с.
5. **Москалець В. П.** Психологія особистості: Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 363 с.
6. **Психологія особистості:** Словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: РУТА, 2001. – 324 с. (**Психологія** личности: Словарь-справочник / под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – Київ: РУТА, 2001. – 320 с.)

Додаткова до модуля 3

1. **Анастаси А.** Дифференциальная психология. – М.: Апрель-Пресс, 2001. – 241 с.
2. **Асмолов А. Г.** Психология личности: культурно-историческое развития человека: Монография. – М.: Смысл: Издат. центр «Академия», 2007. – 528 с.
3. **Асмолов А. Г.** Психология личности. Принципы общепсихологического анализа. – М.: Мысль, 2001. – 450 с.
4. **Берн Э.** Игры, в которые играют люди. Психология человеческих отношений. – М.: Издательство Эксмо, 2003. – 320 с.
5. **Бернс Р.** Развитие Я-концепции и воспитание. – М.: «Прогресс», 1986. – 421 с.
6. **Бинсвангер Л.** Бытие-в-мире. Избранные статьи. **Нидлмен Я.** Критическое введение в экзистенциальный анализ. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 1999. – 336 с.
7. **Боришевський М. Й.** Дорога до себе. Від основ суб'єктності до вершин духовності: Монографія. – Київ: «Академвидав», 2010. – 252 с.
8. **Борозина Л. В.** Психология характера: Исторический очерк. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1997. – 123 с.
9. **Бреусенко-Кузнецов А. А.** Опыт сказочничества. Динамика ценностно-смысловой сферы личности в условиях экзистенциального кризиса: Монография. – Київ: КВЦ, 2005. – 386 с.
10. **Ганнушкин П. Б.** Сладострастие, жестокость и религия. – Избранные труды. – М.: Медицина, 1964. – С. 80-93.
11. **Гуменюк О. Є.** Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 310 с.
12. **Джемс У.** Воля к вере. – М.: «Республика», 1997. – 430 с.
13. **Дружинин В. Н.** Когнитивные способности: структура, диагностика, развитие. – М.: ПЕР СЭ; СПб.: ИМАТОН-М, 2001.
14. **Дружинин В. Н.** Психология общих способностей. – М.: Латерна: Вита, 1995.
15. **Зиверт Х.** Ваш коэффициент интеллекта. Тесты. – М.: АО «Интерэкспорт», 1977.
16. **Иванников В. А.** Психологические механизмы волевой регуляции. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1991.
17. **Ильин Е. П.** Психология индивидуальных различий. – СПб.: Питер, 2004.
18. **Камю А.** Бунтующий человек. – М.: Мысль, 1990. – 310 с.
19. **Камю А.** Миф о Сизифе. Эссе об абсурде. – Сумерки богов / Сост. и общ. ред. А. А. Яковлева. – М.: Политиздат, 1989. – С. 222-318.
20. **Кант И.** О темпераменте. – Психология индивидуальных различий: тексты. – М.: ЧеРо, 2000. – С. 96-105.
21. **Капрара Дж., Сервон Д.** Психология личности. – СПб.: Питер, 2003. – 640 с.

22. *Карнегі Д.* Як завойовувати друзів та впливати на людей. Як виробляти в собі впевненість і впливати на людей, виступаючи прилюдно. Як перестати хвилюватись і почати жити. – Харків: Промінь, 2007. – 276 с.
23. *Карпенко З. С.* Аксиологічна психологія особистості: Монографія. 2-ге вид. – Івано-Франківськ, 2018. – 720 с.
24. *Каюа Р.* Людина та сакральне. – Київ: Ваклер, 2003. – 256 с.
25. *Климишин О. І.* Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід: Монографія. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2010. – 440 с.
26. *Клонингер С.* Теории личности: познание человека. – СПб.: Питер, 2003. – 424 с.
27. *Кречмер Э.* Строение тела и характер. – М.: Апрель-Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2000. – 216 с.
28. *Лазурский А. Ф.* Очерк наук о характерах. – М.: Наука, 1995. – 180 с.
29. *Левитов Н. Д.* Проблема характера в современной психологии. – Психология индивидуальных различий: тексты / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – С. 96-105.
30. *Леонгард К.* Акцентуированные личности: Монография. – Київ: «Вища школа», 1989. – 376 с.
31. *Лихи Т.* История современной психологии. – СПб.: Питер, 2003. – 640 с.
32. *Ломброзо Ч.* Гениальность и помешательство. Параллель между великими людьми и помешанными: Научно-популярное издание. – Київ: «Україна», 1995. – 276 с.
33. *Мадди С. Р.* Теории личности: Сравнительный анализ. – СПб.: Речь, 2002. – 539 с.
34. *Максименко С. Д., Клименко В. В., Толстоухов А. В.* Психологічні механізми зародження, становлення та здійснення особистості: Монографія. – Київ: Видавництво Європейського університету, 2010. – 240 с.
35. *Максименко С. Д., Максименко К. С., Пануча М. В.* Психологія особистості: Підручник. – Київ: ТОВ «КММ», 2007. – 296 с.
36. *Маслоу А.* Мотивация и личность. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2008. – 352 с.
37. *Маслоу А.* Психология бытия. – М.: «Рефл-бук», Київ: «Ваклер», 1997. – 304 с.
38. *Машков В. П.* Дифференциальная психология человека. – СПб.: Питер, 2008.
39. *Мей Р.* Становлення екзистенційної психології. – Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. – К.: Пульсари, 2001.
40. *Москалець В.* Віра в Бога як психічний базис стану загального благополуччя особистості // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. – 2015. – №1. – С. 55-64.
41. *Москалець В.* Види діяльності з позицій суб'єктного підходу в психології // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2012. – №4. – С. 66-78.
42. *Москалець В.* Духовні горизонти особистості: потенціал вершинної аналітики // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. – 2011. – №1. – С. 73-84.
43. *Москалець В.* Психологія гри та ігрового змісту інших видів діяльності, мистецтва і релігії // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2020. – № 3. – С. 37-54.
44. *Москалець В. П., Олійник А. В.* Релігійна віра як антисуїцидальний чинник // Практична психологія та соціальна робота, 2009. – № 2. – С. 71-80.
45. *Москалець В. П.* Основний психологічний зміст та розвивально-особистісний потенціал ігрової діяльності // Практична психологія та соціальна робота, 2009. – №10. – С. 1-9.
46. *Москалець В. П.* Персонологічні акценти фройдизму // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманіт. часопис, 2011. – № 4. – С. 148-170.
47. *Москалець В. П.* Психологія релігії: Підручник. Вид. 2-ге, переробл., доповн. – Київ: Ліра-К, 2020. – С. 26-45; 69-99.

48. **Москалець В. П.** Психологія релігії: Підручник. – Київ: «КНТ», 2019. – С. 29-48; 76-111.
49. **Москалець В. П., Сняк І. В.** Віра в Бога, марновірство, обереги учасників бойових дій у Донбасі. – Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: Монографія / За ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка. – Харків: ФОП Мезіна В. В., 2017. – С. 140-152.
50. **Москалець В. П.** Смысл життя, свобода та відповідальність особистості у вченні Віктора Еміля Франкла // Психологія особистості. Науковий журнал, 2011. – С. 86-99.
51. **Москалець В.** Структурно-функціональна організація особистості // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. – 2010. – №2. – С. 20-25.
52. **Москалець В.** Три сили для людини: від «Великого Інквізитора» до канонічної психології Володимира Роменця // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. – 2012. – №2. – С. 6-15.
53. **Москалець В.** Функціонально-психологічна сутність свідомості як рамкової умови пізнання, методологування, віри, мислення, діяльності // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2019. – № 1. – С. 35-51.
54. **Носенко Е. Л., Аршава І. Ф.** Сучасні напрями зарубіжної психології особистості: Підручник. – Дніпро: Дніпро, 2010. – 264 с.
55. **Обозов Н. И.** Психология внушения и конформности. – СПб.: Питер, 1997. – 150 с.
56. **Олпорт Г.** Становление личности. Избранные труды. – М.: Смысл, 2002. – 462 с.
57. **Палій А. А.** Диференціальна психологія: Навчальний посібник. – Київ: «Академвидав», 2010. – 432 с.
58. **Помиткін Е. О.** Психологія духовного розвитку особистості: Монографія. – Київ: Наш час, 2007. – 280 с.
59. **Психология** индивидуальных различий. Тексты / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: Изд-во МГУ, 1982.
60. **Психология** личности в трудах зарубежных психологов / Сост. и общ. ред. А. А. Реана. – СПб.: Питер, 2000. – 480 с.
61. **Равич-Щербо И. В.** Исследование природы индивидуальных различий методом близнецов. – Психология индивидуальных различий. Тексты. – М.: ЧеРо, 2000.
62. **Равич-Щербо И. В., Марютина Т. М., Григоренко Е. Л.** Психогенетика. – М.: Аспект-Пресс, 1999.
63. **Реан А. А.** Психология человека от рождения до смерти. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 656 с.
64. **Рибалка В. В.** Психологія честі та гідності особистості: культурологічний та аксіологічний аспекти: Науково-методичний посібник. – Київ: ТОВ «Інформаційні системи», 2011. – 428 с.
65. **Рибалка В. В.** Теорії особистості у вітчизняній психології: Навчальний посібник. – Київ: ППППО АПН України, 2006. – 532 с
66. **Рубинштейн С. Л.** Бытие и сознание. Человек и мир. – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.
67. **Савчин М. В.** Духовна парадигма психології: Монографія. – К.: Академвидав, 2013. – 224 с.
68. **Савчин М. В.** Здатності особистості: Монографія. – К.: Видавничий центр «Академія», 2016. – 288 с.
69. **Савчин М. В.** Психологія відповідальної поведінки: Монографія. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2008. – 224 с.
70. **Семиченко В. А.** Психология: Темперамент. – Київ–Полтава: «Форміка», 2001. – 124 с.
71. **Симонов П. В.** Темперамент. Характер. Личность. – М.: Наука, 1984.

72. **Способности** и склонности: комплексное исследование / Под. ред. С. А. Голубевой. – М.: Педагогика, 1989.
73. **Старовойтенко Е. Б.** Культурная психология личности: Монография. – М.: Академический Проект; Гаудеамус, 2007. – 310 с.
74. **Титаренко Т. М.** Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – Київ: Либідь, 2003. – 376 с.
75. **Феофраст** Характеры. – М.: Наука, 1974. – 96 с.
76. **Фернхейм А., Хейвен П.** Личность и социальное поведение – СПб.: Питер, 2001. – 368 с.
77. **Франкин Р.** Мотивация поведения: биологические, конституционные и социальные аспекты. – СПб.: Питер, 2003. – 522 с.
78. **Франкл В.** Воля к смыслу. – М.: Апрель-Пресс; ЭКСМО-Пресс, 2000. – 368 с.
79. **Франкл В.** Основы логотерапии. Психотерапия и религия. – СПб.: Речь, 2000. – 322 с.
80. **Франкл В.** Психотерапия и экзистенциализм. Избранные работы по логотерапии [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://www.koob.ru>.
81. **Франкл В.** Человек в поисках смысла: Сборник произведений. – М.: «Прогресс», 1990. – 368 с.
82. **Фрейд А.** Психология Я и защитные механизмы. – М.: Педагогика, 1993. – 144 с.
83. **Фрейд З.** Введение в психоанализ: Лекции. – М.: «Наука», 1989. – 456 с.
84. **Фрейджер Р., Фейдимен Д.** Личность. Теории, упражнения, эксперименты. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2004. – 456 с.
85. **Фромм Э.** Анатомия человеческой деструктивности. – М.: «Республика», 1994. – 447 с.
86. **Фромм Э.** Бегство от свободы. – М.: Прогресс, 1995. – 256 с.
87. **Фромм Э.** Бегство от свободы. Человек для себя. – Мн.: «Поппури», 1998. – 672 с.
88. **Фромм Э.** Гуманистический психоанализ / Сост и общ. ред. В. М. Лейбин. – СПб.: Питер, 2002. – 544 с.
89. **Фромм Э.** Душа человека. – М.: ООО «АСТ-ЛТД», 1998. – 430 с.
90. **Фромм Э.** Иметь или быть? – М.: Прогресс, 1990. – 258 с.
91. **Фромм Э.** Теория любви. – Психология личности в трудах зарубежных психологов / Сост. и общ. ред. А. А. Реана. – СПб.: Питер, 2000. – С. 120-132.
92. **Фромм Э.** Человек для себя. Исследование психологических проблем этики. – Мн.: «Коллегиум», 1992. – 253 с. 43.
93. **Фурман А. А.** Психологія особистості: ціннісно-смісловий вимір: Монографія. – Одеса-Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 312 с.
94. **Фурман А. В., Гуменюк О. Є.** Психологія Я-концепції: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ, 2006. – 360 с.
95. **Фурман О. Є.** Я-концепція як предмет багатоаспектного теоретизування // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2018. – № 1-2. – С. 38-68.
96. **Холл К. С., Линдсей Г.** Теории личности. – М.: «КСП+», 1997. – 720 с.
97. **Хьелл Л., Зиглер Д.** Теории личности: Основные положения, исследования и применение. – СПб: Питер-Пресс, 1997. – 608 с.
98. **Шадриков В. Д.** Способности, одарённость, талант. – Развитие и диагностика способностей / Отв. ред. В. Н. Дружинин. – М.: Наука, 1991.
99. **Швейцер А.** Культура и этика. – М.: Прогресс, 1973. – 344 с.
100. **Шелер М.** Сутність моральної особистості. – Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. – Київ: Ваклер, 1996. – С. 10-30.
101. **Шмелёв А. Г.** Психодиагностика личностных черт. – СПб.: Речь, 2002. – 480 с.
102. **Шостром Э.** Анти-Карнеги или Человек-манипулятор.–М.: Дубль-В, 1994.–128 с.

103. *Юнг К. Г.* Психологические типы. – Мн.: ООО «Поппури», 1998. – 656 с. *або*
СПб.: Ювента; Издательская фирма «Прогресс-Универс», 1995. – 715 с.
104. *Юнг К. Г.* Психология бессознательного. – М.: Канон, 1994. – 513 с.
105. *Юнг К. Г.* Проблемы души нашего времени. – М.: Канон, 1994. – 120 с.

Автори _____ /Москалець В. П., Шкраб'юк В. С./
(підписи) (прізвища та ініціали)

